

„Współczesne bibliofilstwo na Litwie”

Początki bibliofilstwa litewskiego przypadły na trudne lata kształtowania się młodej państwowości litewskiej po I wojnie światowej. Inicjatorami powołania do życia pierwszej organizacji bibliofilskiej w Kownie byli: Vytautas Steponaitis, Paulus Galaunės, Marija Mašiotaitės-Urbšienės. Zebranie założycielskie odbyło się 30 października 1930 roku. Nowa organizacja otrzymała nazwę Stowarzyszenie XXVII Miłośników Książki¹. Pierwsze zebranie poprowadził członek Stowarzyszenia, ksiądz Juozas Tumas-Vaižgantas (1869-1933). Oficjalnie Stowarzyszenie zostało zarejestrowane 17 grudnia 1930 roku. Pierwszymi członkami byli Vytautas Steponaitis (1893-1957), pułkownik wojska litewskiego, redaktor prasy wojskowej, bibliofil; Paulus Galaune (1890-1988), historyk sztuki książki, muzealnik, Viktoras Cimkauskas (1896-1944), adwokat; Juozas Paknys (1883-1948), członek Sejmu Ludowego Litwy, dyrektor Litewskiego Banku; Juozas Tumas-Vaižgantas (1869-1933), pisarz litewski, duchowny; Vaclavas Biržiška (1884-1956), profesor bibliografii. Pozostali członkowie to pisarze, dziennikarze, ludzie nauki. Celem najważniejszym Stowarzyszenia było rozbudzanie w społeczeństwie zainteresowania książką, prowadzenie badań nad historią książki, sztuką książki, wydawanie własnych książek.

Stowarzyszenie działało do 1940 roku. W tym okresie wydano wiele interesujących prac z literatury litewskiej oraz kilka wydawnictw bibliofilskich. Do najważniejszych z nich można zaliczyć ludowe baśnie litewskie pt. *Žona króla* (1937) [Gulbė – karaliaus pati]. Książka ta w tym samym roku na światowej wystawie modernistycznej sztuki i techniki w Paryżu otrzymała najwyższą nagrodę Grand Prix. Również na tej samej wystawie inna książka Jonasa Biliunosa pt. *Smutna baśń* [Liūdna pasaka] otrzymała złoty medal. Obie publikacje były bogato ilustrowane przy zastosowaniu techniki linorytu. Autorem ilustracji do pierwszej z nich był Victoras Petravičius, drugą zaś ilustrował Mečislavo Bulakos. Bibliofile wydawali również własne prace. W 1933 i 1937 roku ukazały się one pod tytułem *Kronika XXVII miłośników książki*. Przy Stowarzyszeniu działała biblioteka, którą zamknięto aktem prawnym z dnia 26 lipca 1940 roku. Decyzję tę podpisał minister spraw wewnętrznych okupowanej Litwy. Wraz z biblioteką zawiesili swoją działalność bibliofile.

¹ Z. Zaveckienė, *XXVII knygos megeju draugija...*, w: *Encyklopedinis žodynas*, Vilnius 1997, s. 94-95.

Stowarzyszenie zostało reaktywowane w 1990 roku². Początkowo były to luźne rozmowy w gronie znajomych i przyjaciół, skromne plany i propozycje wspólnego działania. W 1993 roku w Kownie wyłoniona została grupa inicjatywna, znaleźli się w niej: Vidmantas Staniulis – księgarz i antykwariusz, Dalia Poškienė – dyrektor Pałacu Kultury w Kownie, Romas Adomavičius – pedagog, badacz twórczości literackiej poety litewskiego Maironisa, Alfredas Smailys – profesor Kowieńskiego Instytutu Kardiologicznego, także jeden z inicjatorów otwarcia w Kownie Uniwersytetu Witolda Wielkiego, Arturos Šablauskas – bibliofil, Vytautas Raudeliūnas – historyk prawa z Wilna.

Również w tym samym 1993 roku został przyjęty nowy statut. Wkrótce po jego zatwierdzeniu 27 czerwca w kowieńskiej Bibliotece Publicznej odbyło się zebranie założycielskie Stowarzyszenia. Podczas tego historycznego spotkania wybrano Zarząd. Funkcję prezesa powierzono V. Raudeliūnasu, sekretarzem zaś została Dalia Poškienė, skarbnikiem – miejscowy przedsiębiorca, inżynier Kejstutis Morkinas. Na członków Zarządu wybrano bibliofilów: Ričardasa Vendusa i Vidmantasa Staniulisa. Siedzibą Stowarzyszenia została biblioteka Pałacu Kultury w Kownie. Stowarzyszenie zarejestrowano w Ministerstwie Prawa i Sprawiedliwości Litwy. W następnych latach następowały zmiany regulaminu w miarę rozwoju form działalności.

Celem nadrzędnym Stowarzyszenia była konsolidacja ruchu bibliofilskiego na terenie całej Litwy. Działalność ta miała być wspierana przy pomocy różnych akcji o charakterze kulturalnym. Służyły temu głównie wystawy książki, odczyty, konkursy, własna działalność wydawnicza. Aktywność bibliofilów spotkała się z dużym zainteresowaniem społecznym. Wyzwoliła wiele skrywanych dotychczas potrzeb intelektualnych, wyzwoliła wiele inicjatyw. Znaleźli się także chętni do finansowego wsparcia ludzi książki.

Stowarzyszenie przystąpiło do organizowania wystaw. Pierwsza z nich poświęcona była drukom XVII-XX wieku, pochodzącym z prywatnej kolekcji Vidmantasa Staniulisa. Zorganizowano ją w Kownie w Bibliotece Publicznej. Druga wystawa zorganizowana została w 1994 roku pod hasłem „Książki mają swoje losy”. Trzecia pod nazwą „Pamięć” prezentowała wydawnictwa litewskiego ruchu oporu z różnych okresów historycznych.

Z okazji „Dnia Prasy” 7 maja 1994 roku po raz pierwszy zorganizowano „Święto Książki”. W tym dniu specjalnie powołana spośród bibliofilów komisja oceniała najlepsze wydawnictwa bibliofilskie wydane w ostatnim roku i przydzielała stosowne nagrody. Wydarzenie to zyskało powszechne uznanie i weszło do kanonu tradycyjnych uroczystości bibliofilskich.

Warto wspomnieć o innych inicjatywach Stowarzyszenia, które świadczą o dużym zaangażowaniu w pracy na rzecz bibliofilstwa. W 1995 roku przy współpracy Ambasady Szwedzkiej i Centrum Informacji Krajów Północy bibliofile wydali inte-

² B. Butkcevičienė, *Atkurtoji XXVII Knygos Mėgėjų Draugija: Darbai ir siekiai*, Knygotyra 2002, nr 38, s. 133-138.

resującą książkę poświęconą wzajemnym relacjom ludzi i zwierząt w dobie kultury ekologicznej. W 1997 roku miłośnicy książek uczcili 450-lecie wydania pierwszej książki w języku litewskim, wznawiając dzieło Martino Mažvydo pt. *Katechizm z 1547 roku*³. Akcję tę zorganizowano przy współudziale Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego, która użyczyła swych najcenniejszych zbiorów, dzięki czemu powstała wystawa starych druków, z którą bibliofile dotarli do trzydziestu sześciu bibliotek publicznych na terenie Litwy.

Działalność wystawiennicza miłośników książek jest jedną z podstawowych form ich działalności. Poprzez wystawy szerzą kulturę bibliofilską i prezentują najcenniejsze zbiory, a nawet kolekcje członków Stowarzyszenia. Każda wystawa jest bardzo starannie przygotowywana pod względem merytorycznym i opatrzona katalogiem z odpowiednim komentarzem. Dotychczas wydano siedem podobnych katalogów, które ze względów bibliofilskich są numerowane. Bibliofile chętnie dzielą się informacjami o swojej pasji, toteż często w ramach Stowarzyszenia organizują indywidualne wystawy. Wypada wspomnieć o popularyzatorskiej działalności Vidmantasa Staniulisa, który posiada bogaty księgozbiór. Dzięki jego pasji udało mu się zorganizować dwie wystawy, z którymi jeździł po kraju. Jedna z nich poświęcona była kalendarzom litewskim, druga autografom znajdującym się w jego zbiorach. Obok Staniulisa swoje kolekcje wystawiali: Artūras Šablauskas – zbiór starych fotografii o litewskim wojsku; Domas Akstinas – zbiór ekslibrisów przedstawiających miasto Kowno i jego mieszkańców; Kęstutis Morkunas – zbiór starych fotografii przedstawiających Kowno.

W 1998 roku Stowarzyszenie zorganizowało kolejną interesującą wystawę poświęconą drukom antydatowanym, które zostały wydane w latach 1865-1904, w czasach gdy na wniosek generała – gubernatora Konstantina Kaufmana, obowiązywał od 1865 roku zakaz używania czcionki łacińskiej w książkach litewskich i żmudzkich⁴. Kultuwując pamięć o ludziach związanych z Litwą, Stowarzyszenie wydało w 1995 roku pracę Prano Antalkio pt. *Trečdalis atskilusio menulio viriš Lietuvos. Oskaro Milašiaus pranašavimai*, co w dosłownym tłumaczeniu polskim oznacza: „Trzecia część odszczępionego księżyca nad Litwą – proroctwa Oskara Miłosza”⁵. Wszystkie egzemplarze były numerowane.

Opublikowano także Romo Adomavičiusa *Autografy i dzieła Maironisa (1691-1931)*, wydane w Wilnie w 1996 roku, również numerowane egzemplarze. Stowarzyszenie w ramach działalności edytorskiej wydało *Statut i regulamin Stowarzyszenia XXVII Miłośników Książki*, Wilno 1997 oraz Birutė Butkevičienė, *Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego* – Vilnius University Library, 1997.

³ B. Butkevičienė, *Mažvydui skirtos parodos Lietuvoje ir užsienyje. Tarp knygu*, 1998, balandis, s. 40.

⁴ M. Stolzman, *Nigdy od Ciebie Miasto... Dzieje kultury wileńskiej lat międzypowstaniowych (1832-1863)*, Olsztyn 1987.

⁵ Oskar Miłosz był dalekim kuzynem Czesława Miłosza. Na początku wieku sprzedał rodowy majątek na Litwie i na stałe przeniósł się do Paryża, gdzie zdobył wykształcenie i gdzie się osiedlił. Był poetą i dramaturgiem, przypisywano mu także zdolności jasnowidzenia.

Odrodzone Stowarzyszenie zorganizowało wiele spotkań z ciekawymi ludźmi i z zaprzyjaźnionymi klubami bibliofilów na Litwie. Podczas jednego ze spotkań w uroczystej atmosferze nadano tytuł Honorowego Członka Stowarzyszenia Kazysowi Varnelisovi, malarzowi światowej sławy, którego kariera związana jest ze współczesną sztuką amerykańską, oraz Levui Vladimirovui (pośmiertnie), profesorowi i byłemu dyrektorowi Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego. Dyplom Honorowego Członka Stowarzyszenia L. Vladimirova został przekazany do depozytu Biblioteki Zjednoczonych Narodów, która wchodzi w skład Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego jako jeden z jej działów i posiada w swych zasobach zbiory szczególnej troski. Tam również znajduje się jego osobista biblioteka zawierająca wiele cennych egzemplarzy.

W dniach 16-20 listopada 2001 roku Stowarzyszenie zorganizowało Międzynarodowe Sympozjum Introligatorskie pod hasłem „Książka”, któremu towarzyszyła wystawa oprawy książki i liczne referaty. Jeden z nich wygłosiła Birute Butkevičienė pt. *Tadas Lomsargis – członek Stowarzyszenia XXVII Miłośników Książki*.

W 2003 roku Stowarzyszenie obchodziło jubileusz dziesięciolecia swojej działalności. Zamierzano uczcić w sposób szczególny tę uroczystość. Obok oficjalnych spotkań podjęto się wydania druku bibliofilskiego, w którym znajdą się wszelkie informacje o Stowarzyszeniu i o ludziach, którzy go tworzą.

Drugim ośrodkiem bibliofilstwa na Litwie pod względem tradycji jest Klub miłośników książki w Wilnie, który został założony w 1970 roku pod nazwą „Martyno Mažvydo Bibliofilų Klubas”. Patronem Klubu jest wcześniej wspomniany Martyno Mažvydo – wydawca pierwszej na Litwie książki w języku ojczystym⁶. Początkowo bibliofile spotykali się w księgarniach. Były to towarzyskie spotkania poświęcone dyskusji na temat książek. Niekiedy połączone były z prezentacją własnych zbiorów. W latach siedemdziesiątych na Litwie, podobnie jak w całym Związku Radzieckim, zrzeszanie się w różnego rodzaju klubach było bardzo modne. Organizacje te były sterowane odgórnie przez aktualnie panującą władzę. Kluby miłośników książki powstawały zarówno w szkołach, jak też w fabrykach i miały charakter raczej klubów czytelniczych. W tym czasie w całej Litwie do klubów zapisało się kilkaset tysięcy osób. Powszechnie panującej modzie uległ również klub wileński. Okres pozornej działalności trwał do 1977 roku, gdy grupa bibliofilów – weteranów, do której należało trzynaście osób, a wśród nich: V. Andriulis, H. Rabčiauskas, V. Misevičius postanowiła zaktywizować swoją działalność i skierować w stronę pracy samokształceniowej. Wkrótce do klubu dołączyli nowi członkowie Vladas Žukas – historyk i bibliograf, Valerijonas Jucys – fizyk, profesor Uniwersytetu Wileńskiego, Romo Šalugos – historyk.

Pierwszego marca 1977 roku oficjalnie powołano nowe władze Klubu. Nowym prezesem został wybrany Vladas Žukas. Konsultantem do spraw ekslibrisu został V. Kisarauskas, konsultantem do spraw ekspozycji – Algimantas Švažas. W tym skła-

⁶ D. Kaunas, *Elitinės Kultūros Klubas – bibliofilai*, Šiaurės Atėnai 2000, nr 39, s. 9.

dzie Zarządu Klubu pracował do 1981 roku. Wraz z powołaniem nowych władz został wprowadzony nowy Statut Klubu⁷. Zgodnie z jego postanowieniami utworzono dwie sekcje: Sekcję Przyjaciół Książki oraz Sekcję Grafiki. Od tej chwili członkiem Klubu mogły zostać osoby, które otrzymały rekomendację jednego z członków założycieli i uzyskać aprobatę pozostałych bibliofilów. W myśl statutu najwyższą władzę stanowił Zarząd, do którego obowiązków należała koordynacja działań, przyjmowanie i odwoływanie członków, reprezentowanie Klubu na zewnątrz. Zebrania odbywały się raz w miesiącu, w pierwszą środę. Podstawowe formy działania to upowszechnianie wiedzy o książce poprzez odczyty naukowe, spotkania z osobami profesjonalnie zajmującymi się badaniami nad książką, wystawy książek (opraw i ekslibrisów), wycieczki naukowe. Pierwszy okres działalności był niezwykle udany. Bibliofile zainteresowali swoją działalnością wielu ludzi nauki, bibliotekarzy księgarzy, profesorów Uniwersytetu Wileńskiego, Uniwersytetu Technicznego, Akademii Pedagogicznej, Akademii Muzycznej. Efektem współpracy w tak doborowym gronie były systematycznie prowadzone wykłady, będące wynikiem prowadzonych prac badawczych, wystawy tematyczne skupione wokół problemów książki, wydawnictwa bibliofilskie. Wydawano przede wszystkim prace członków Klubu w nakładzie 30-40 egzemplarzy. Do wydawnictw o szczególnej wartości dla środowiska bibliofilskiego należy zaliczyć publikację Vlady Žukasa pt. *Bibliofilstwo dawniej i dziś*, Wilno 1979. Praca ta jest pierwszym studium na temat historii i praktyki bibliofilstwa. Mimo sporych osiągnięć, działalność Klubu była zagrożona ze strony ówczesnych władz, które bacznie przyglądały się jego działaniom i bezpartyjnemu kierownictwu. W atmosferze podejrzeń prezes ustąpił ze stanowiska. Przez cały następny rok Klub pozostawał bez kierownictwa, członkowie bowiem solidaryzując się ze swoim duchowym przywódcą, celowo opóźniali podjęcie nowych decyzji. Nieoficjalnie w zastępstwie prezesa funkcję tę sprawowało trzech bibliofilów i w ten sposób dyplomatycznie zastosowano się do wymagań władzy państwowej. Wybór nowego prezesa nastąpił w 1981 roku. Wybrano Česlova Kudaba. Do Zarządu przystąpili Domas Kaunas i Henrikas Valeika.

W 1982 roku w Klubie nastąpiły pewne zmiany. W Sekcji Grafiki powstał Klub Litewskiego Ekslibrisu, a ponadto część członków Klubu zaczęła oddalać się od bibliofilstwa w stronę krajoznawstwa, organizując podróże do miejsc historycznych. Klub powoli tracił z pola widzenia wcześniej obrany cel, ale w dalszym ciągu pozostawał na gruncie utrzymania dotychczasowej działalności. Gdy nastąpiły przemiany ustrojowe i Litwa uzyskała niepodległość w 1990 roku, bibliofile byli już ukształtowani politycznie. Rozpoczął się kolejny etap działalności.

Znaczącą datą w życiu bibliofilów wileńskich jest 1993 rok⁸. W dniu 3 listopada 1993 roku w Sali Smuglewicza, auli Uniwersytetu Wileńskiego, zebrało się 29 najak-

⁷ A. Braziūnienė, *Martyno Mažvydo bibliofilų klubo veiklos kronika 2001*, Žemaičių bibliofilas 2001, nr 3, s. 3.

⁸ D. Kaunas, *Martyno Mažvydo bibliofilų klubas, encyklopedinis Žodynas*, Vilnius 1997, s. 253-254.

tywniejszych bibliofilów, którzy zdecydowali o odrodzeniu Klubu i podtrzymaniu najlepszych tradycji bibliofilskiego związku. Na czele nowej organizacji stanął profesor Domas Kaunas. Klub został oficjalnie zarejestrowany 2 lutego 1994 roku. W Statucie ogłoszono, że Klub jest organizacją samokształceniową ukierunkowaną na rozwój badań nad historią książki. Do Klubu przystąpiło 40 członków. Wśród nich największą grupę stanowią humaniści, profesorowie wyższych uczelni, historycy sztuki, artyści. Najwyższą władzą Klubu jest Zebranie Wszystkich Członków. Klub utrzymuje się ze składek wstępnych i rocznych. Członkowie czynni płacą 15 litów rocznie, pozostali członkowie i studenci 7 litów. Klub posiada własną bibliotekę i archiwum. W 1996 roku nastąpiła zmiana na stanowisku prezesa. Profesora Domasa Kaunasa zastąpił historyk kultury – Dejnius Juniavicius. W 1998 prezesem został docent Uniwersytetu Wileńskiego Genovaite Ragutiene. W ostatnim czasie Klub zasilili w znacznej liczbie pracownicy naukowcy Fakultetu Komunikacji Uniwersytetu Wileńskiego. W konsekwencji przybrał formę działalności akademickiej, skupiając się głównie na akcji odczytowej. Większość spotkań i wykładów odbywa się w Sali Smuglewicza⁹. Problematyka wykładów nawiązuje zwykle do zagadnień bibliologicznych. Najciekawsze z nich to odczyt Haliny Kobieckajté pt. *Książka Karaimów litewskich*; Markasa Zingerisa – *O książce żydowskiej*; Remigijusa Misiūnasa – *O emigracyjnej prasie litewskiej*; Vitautasa Merkysa – *O historii prześladowania druków litewskich pisanych alfabetem łacińskim*; Wandy Stonienė – *O historii cenzury*; Alma Braziūnieva *Znaki własnościowe książki* i wiele innych o podobnej problematyce.

Drugim kierunkiem badań rozwijanych przez członków Klubu są problemy współczesnego bibliofilstwa. W ostatnich latach odbył się cykl wykładów inicjowanych przez profesora Domasa Kaunasa, znawcy tej problematyki. Najciekawsze z nich to: *O bibliofilach i ich klubach w Estonii*; *O zagranicznych wydaniach bibliofilskich i periodykach bibliofilskich*; *O antykwariatach na Litwie i za granicą*; *O targach książki we Frankfurcie i w Lipsku*. Kilka spotkań poświęcono zagadnieniom związanym ze sztuką książki (introligatorstwo, ilustracja książki, ekslibris). Poruszono wiele współczesnych problemów, takich jak: kradzieże książek w bibliotekach, problemy przechowywania rzadkich zbiorów, będących w posiadaniu Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego. Oprócz wykładów bibliofile znaleźli czas na zorganizowanie kilku okolicznościowych imprez. Najważniejsza z nich to obchody 450-lecia pierwszej książki wydanej alfabetem łacińskim oraz 110-lecie gazety „Vienybė lietuvninku”¹⁰.

Ważnym elementem życia bibliofilów są spotkania z ludźmi znanymi i zasłużonymi. Wśród wielu zaproszonych gości znaleźli się emigracyjny poeta litewski – Kazys Bradunas, historyk – Vincas Trumpo, malarz i kolekcjoner – Kazys Varnelis. Spotka-

⁹ Sala Smuglewicza stanowi część biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego. Pochodzi z I poł. XVII w. Wykorzystywana jest na publiczne odczyty oraz bibliotekę. W latach 1802-1804 została bogato udekorowana przez Franciszka Smuglewicza.

¹⁰ A. Navickienė, *Martyno Mažvydo Bibliofilų klubas*, Knygotyra 2002, nr 38, s. 147-157.

niom towarzyszy zwykle dyskusja na tematy związane z książką, wydawcami, ludźmi, którzy swoje twórcze życie związali z książką. Wśród rozlicznych poszukiwań naukowych bibliofilów na uwagę zasługuje cykl wykładów poświęconych historii ulic wileńskich.

Osobny rozdział działalności Klubu stanowią wycieczki, które odbywają się zwykle przed wakacjami. W ostatnich latach zorganizowano jedenaście wycieczek: do Kowieńskiego Instytutu Technicznego, do Biblioteki Centrum Kultury Ameryki w Wilnie, do Galerii Kazysa Varnelisa, do Archiwum Dźwięku i Obrazu w Wilnie, do Biblioteki Instytutu Literatury Litewskiej (oddz. rękopisów), do Muzeum Adama Mickiewicza w Wilnie. Uporządkowano mogiły rodziny Zawadzkich – wydawców wileńskich, pochowanych na Cmentarzu Bernardyńskim.

W ciągu ostatnich ośmiu lat wydano kilka pozycji, wśród nich numerowane egzemplarze Statutu Klubu (1995); 99 egzemplarzy wykładów o bibliotece Gintautasa Trumpo (w formie miniatury). W 2001 roku staraniem Klubu wydano w formie druku bibliofilskiego z niezwyłą starannością dzieło Richardo de Bury *Philobiblon*¹¹.

Najmłodszym klubem bibliofilskim na Litwie jest „Simono Daukanto Bibliofilu Klubas” [Bibliofilski Klub Simono Daukanto]¹². Klub powstał 26 grudnia 1984 roku. Patronem Klubu jest historyk litewski z początku XIX wieku, pochodzący ze Żmudzi. Daukanto był związany z zakonem Dominikanów w Kalwarii Żmudzkiej, gdzie kształcił się najpierw w szkole parafialnej, a potem w gimnazjum. Siedzibą Klubu jest Biblioteka Publiczna w Plunge, która znajduje się na obrzeżach parku przy pałacu rodziny Ogińskich. W tym samym budynku, w sąsiednich pomieszczeniach, znajduje się Muzeum Sztuki Żmudzi. Założycielami Klubu byli: Sauliaus Auguno, Česlovo Vapšo, Irenos Juškevičienės. Najważniejszym zadaniem miejscowych bibliofilów jest samokształcenie w zakresie nauki o książce, a także prowadzenie badań nad historią książki na Żmudzi, ponieważ Klub ma przede wszystkim charakter regionalny¹³. Dzięki temu Klub zyskał sympatię młodzieży, która bardzo często odwiedza miejscową bibliotekę i uczestniczy w pracach Klubu. Liczba członków bibliofilskiej organizacji jest ograniczona. Do Klubu należy dziesięć osób. Zebrania odbywają się raz w miesiącu w pomieszczeniach biblioteki. Bibliofile często urządają wystawy książek, ponieważ są one dostępne dla każdego, kto odwiedza bibliotekę.

W ramach propagandy kultury książki bibliofile współuczestniczą w konferencjach naukowych¹⁴. W 1988 roku zorganizowali konferencję poświęconą Simonasovi Daukanto [Szymon Dowkont]¹⁵, którego zasługi w dziele popularyzacji języka litewskiego są powszechnie uznane. Kolejną udaną inicjatywą bibliofilów była konferencja zorganizowana w 1990 roku pt. „Książka Żmudzi”. Konferencja zbiegła się w czasie

¹¹ R. de Bury, *Philobiblon, arba apie meilę knygomis = Philobiblon sive de amore librorum*, Vilnius 2001 CXXVII, s. 23.

¹² D. Kaunas, *Simono Daukanto bibliofilų klubas. Encyklopedinis žodynas*, Vilnius 1997, s. 86.

¹³ G. Žalkauskaitė, *Elitines kultūros klubas – bibliofilai*, Šiaurės Atėnai, 2000, s. 21.

¹⁴ V. Bražinskienė, *Daukantinės Papilėje*, Plunge 2000 gruod 15.

¹⁵ Dowkont Szymon [hasło osobowe] *Polski Słownik Biograficzny*, Kraków 1939-1946, t. 5, s. 353.

z 15-leciem Klubu. W 2000 roku ukazał się pierwszy numer gazety bibliofilskiej „Žemaičių bibliofilas”, w której zamieszczają swoje artykuły bibliofile z Plunge, Kowna i Wilna. Klub ma także swoją stronę w miejscowej gazecie, wychodzącej w Plunge.

Śledząc poczynania litewskich bibliofilów, należy stwierdzić że ruch ten rozwija się w ogromnym tempie tak, jakby jedno pokolenie chciało nadrobić zaległości powstałe w wyniku trudnej sytuacji politycznej lat minionych.

Barbara Szornel-Dąbrowska